

Stjernespækket dommedagssatire

Don't Look Up - stjerner og striber i sort-hvid

Adam McKay har instrueret en dommedagssatire, der med sit stjernespækkede cast fortæller os alt, hvad der er galt med medierne, klimadebatten og os selv. Foto: Netflix

Skrevet af

Stine Skriver ()

Journalist ()

()

2 artikler

0 indlæg

()

Den stort anlagte Netflix-produktion med Leonardo DiCaprio og Jennifer Lawrence i de bærende hovedroller deler anmeldere og filmkritikere verden over. Og så fremkalder den et mediekritisk sort-hvidt billede, som forhåbentligt er lige så usandsynligt som dommedagsfilmens øvrige scenarier.

DON'T LOOK UP | Official Teaser Trailer | Netflix

Helt kort handler den stjernespækkede, satiriske dommedagsfilm om to astronomer (Lawrence og DiCaprio), der opdager en komet, som har direkte kurs mod planeten Jorden, og som – hvis vi ikke reagerer – vil ramme os inden for et halvt år. Og ingen – eller meget få – reagerer. Og da slet ikke den amerikanske præsident, spillet af Meryl Streep.

Præsidenten, Meryl Streep, hvis kasket bærer hendes vigtigste budskab til befolkningen. Foto: Netflix

Her er blot et lille udpluk af de mange anmeldelser.

Filmen bliver kritiseret af The Guardian (<https://www.theguardian.com/film/2021/dec/08/dont-look-up-review-slapstick-apocalypse-according-to-dicaprio-and-lawrence>) for at være karikeret, overspillet og usjov. Og for at føles som en to timer lang

Saturday Night Live-joke, hvor filmens instruktør, Adam McKay, tidligere har fungeret som hovedforfatter.

Berlingske kritiserer filmen

([https://www.berlingske.dk/ledere/berlingske-mener-hollywoods-take-paa-klimakrisen-er-raedderligt?](https://www.berlingske.dk/ledere/berlingske-mener-hollywoods-take-paa-klimakrisen-er-raedderligt?fbclid=IwAR0qZ2jmdUyTtFPhm_6UuiXVW7njS3NFKKTsGOKymJg_9MAn9eKbxEpxnZQ)

for helt at overse, at demokratiet måske nok arbejder langsomt, men

at ingen andre politiske systemer er i stand til at rumme den

moderne verdens komplekse udfordringer.

I filmen portrætteres præsidenten og hendes politiske stab som nogle selvoptagede snobber, der kun lytter til, hvad forskere fra prestigefulde universiteter og stenrige mennesker har at sige. Heller ikke den portrætterede rigmand, som godt vil forsøge at redde planeten Jorden, hvis han vel at mærke lige kan udvinde nogle vigtige og kostbare mineraler undervejs i processen, skånes i filmen.

TO TYDELIGE - OG HELT FORSKELLIGE - BILLEDER PÅ TIDSÅNDEN

I den forbindelse er det sjovt at se tilbage på en anden amerikansk katastrofefilm: *Armageddon*.

Bruce Willis og Ben Affleck skulle i "Armageddon" redde Jorden sammen med oliemilliardærerne.

Den knapt 25 år gamle film med Bruce Willis og Ben Affleck blev instrueret af Michael Bay, som også har film som *Pearl Harbour* og *Transformers* i bagkataloget. *Armageddon* og *Don't Look Up* er lavet med 25 års mellemrum og er et sjovt og tankevækkende billede på, hvordan amerikanerne, dengang og i dag, ser deres egen rolle i klimadebatten.

I *Armageddon* er de helt store helte de amerikanske oliefolk med masser af penge.

Filmene er så amerikanske, at ens øjne bløder sig gennem scener som Bruce Willis, der slår golfbolde mod et Greenpeace-skib, mens han råber "rise and shine" mod de forhulede, bøllefølgende klimaaktivister, der søger dækning på det lille miljøskib, der er

forsvindende i størrelse ved siden af Willis' enorme podie, der udgøres af en olieplatform.

De to film stiller virkelig tidsånden og amerikanernes rolle i klimakrisen skarpt op – altså med et kvart århundredes mellemrum. Helte og skurke har fuldstændigt byttet pladser. *Armageddon* vidste nok ikke selv, at den gjorde det, og *Don't Look Up* er muligvis en kende for åbenlys.

Ikke mange går fri i *Don't Look Up*. Filmen sender kærlige hilsner til alle, fra rigmænd, der er ligeglade med alle andre end deres bundlinje, til gamle, hvide mænd, der råber og skriger ad unge piger, og til en hvid politistyrke, der på et splitsekund peger nærmest hele korpsets pistolmundinger mod en sort, veluddannet mand.

I den begejstrede ende af anmelderskalaen kalder DR filmen (<https://www.dr.dk/nyheder/kultur/film/stjernespaekket-netflix-film-erbimlende-skoer-og-fucked>) for en kulsort komedie, som langt hen ad vejen lykkes

Også Gizmodo er fornøjet med filmen (<https://gizmodo.com/don-t-look-up-is-a-climate-movie-about-more-than-disast-1848180805>) og fokuserer på, at der er endnu mere på spil i filmen end truslen fra klimaet – nemlig truslen fra os selv og vores manglende evne til at lytte til – og tale med – hinanden.

I *Don't Look Up* vil ingen lytte; de fleste vil egentlig helst høre sig selv tale. Det gælder alle, fra politikere og kærester til medier og journalister, som man vel egentlig kunne hævde fik deres løn for at lytte og folde andres historier ud. I denne udgave af medievirkeligheden vil studieværterne bare helst selv have ordet. Og helst holde alting i en jovial tone.

Især den sidste – “medietruslen” kunne vi kalde den – er interessant.

ER MEDIEKRIKKEN REEL - OG RELEVANT?

Don't Look Up fokuserer nemlig ikke bare på komettruslen – eller klimatruslen, som det store, svævende fremmedlegeme med kurs mod Jorden er et letafkodeligt billede på.

Filmen fokuserer i høj grad på den trussel, der ligger i, at hvis du – som i dette tilfælde – er forsker og måtte have behov for mere end to helsætninger til at beskrive kompleksiteten i din forskning og viden, så får du svært ved at komme til orde – i hvert fald i de medier, filmen portrætterer.

Don't Look Up fremkalder et billede af en medieverden, hvor fokus på salg – af historier, af clicks, af reklamer og af budskaber – fuldstændigt blokerer for de to medieuvante astrofysikers apokalyptiske opdagelse.

Budskabet er, at hvis du ikke formulerer dig i korthed, i sjove, lette vendinger og godt med makeup og det rigtige udseende, så har du ingen jordisk chance for at komme til orde. Så har du ingen historie.

Som den ene af de to forskere siger i løbet af filmen: "Det er ikke en historie; det er fakta". Ergo, hvis du ikke kan fortælle en historie, så har du faktisk heller ingen fakta.

I filmens begyndelse er de to forskere så heldige at fange opmærksomheden hos en chef fra NASA, men ellers står det hurtigt klart, at ingen rigtigt har lyst til at høre det sørgelige, faktuelle budskab.

Alle, fra præsidenter til generaler, store nyhedsmedier, kærester og koner, lever hellere foruden de apokalyptiske beregninger, som ellers ikke efterlader megen tvivl om, at de alle er på vej mod udslettelse. 0,3 procent chance for, at kometen ikke rammer, som jeg husker det. Og dermed mere end nok til at rejse tvivl hos de fleste modtagere af det skræmmende budskab.

Ingen af forskernes nære relationer har lyst til at forholde sig til de triste, uoverskuelige fakta. Og for præsidentens vedkommende kolliderer kometen ikke bare med Jorden, men også med hendes dårlige meningsmålinger og kommende midtvejsvalg. Hendes vigtigste råd til befolkningen er derfor: *Don't Look Up*.

De to forskere er heller ikke hjulpet af ikke at være vant til at kommunikere i en moderne medieverden. Alle de portrætterede medier er mere optagede af popstjerners – triste, nuvel – brud med hinanden end af, at Jorden er på vej til at blive udslettet. De to nørder forstår slet ikke, hvordan medierne fungerer, de forstår ikke at fatte sig i korthed, at deres skæg er for langt, og deres frisurer og tøjstil for kiksede til, at nogen gider lytte til deres triste budskab.

Karikeret og sort-hvidt. Men der er nok ikke megen tvivl om, at filmens budskab rummer et gran af sandhed om den moderne medievirkelighed, når filmen hævder, at hvis du ikke kan præsentere din historie på nogle få helsætninger og se godt ud, mens du gør det, så har du ingen historie – og dermed heller ikke nogen fakta.

At store dele af medieverdenen i disse år går den modsatte vej, giver sig tid til fordybelse, satser på enkelte, gennemarbejdede historier, tager filmen sig ikke af. Den stiller tværtimod skarpt på mediernes fokus på trafik, salg, clicks og omtale, og så nævnes forskernes manglende medietræning konstant. De to nørder er simpelthen ikke trænet af professionelle til hurtigt og klart at få deres budskab ud, helst i en let tone.

Det får DiCaprio gjort noget ved undervejs, og træningen gør ham for en stund nærmest til en slags mediedarling, som kan optræde alle steder, fra børne-tv til de store nyhedsshow's – og endda i studieværtens seng. Jennifer Lawrence – som er den eneste, der formår at fastholde sin forskningsmæssige og menneskelige integritet – smides til gengæld ud af de store studier og låses i perioder inde i små værelser i Det Hvide Hus, for at hun ikke skal forstyrre budskaberne og kommunikationen.

I filmen fanges de to dog begge i – medietræning eller ej – at læsere, lyttere og seere i dag ikke kan kapere et budskab, der er så stort og apokalyptisk som deres.

DiCaprio i rollen som desperat forsker, der ikke kan få sit rædselsvækkende budskab igennem tv-værternes joviale mur i bedste sendetid. Foto: Netflix

DiCaprio ender med under et interview, hvor han ellers er blevet skærptrænet og har fået trimmet skægget, men hvor værterne så hjertens gerne vil blive ved med at rejse tvivl om, hvorvidt kometen nu virkelig er på vej eller ej, og om det – *hvis* kometen rammer Jorden – eventuelt ville kunne have en gavnlig effekt på verdens vækst, at skulle slå meget tydeligt fast, at han selv har set kometen med sine egne øjne, og at han har taget billeder af den – hvilke andre beviser vil de have? Og kort tid efter brøler han: “Nej! Det ikke en god ting, når en komet på størrelse med Mount Everest har retning mod Jorden, og hvis vi ikke kan enes om det, hvad kan vi så enes om?!”

Diskussionen om fakta og fiktion er en tydelig henvisning til den kamp, der hver eneste dag udspiller sig mellem mennesker af forskellig politisk overbevisning. Ikke mindst i USA. Og ikke mindst efter Donald Trump har formået at så tvivl om alt fra faktiske tal til billeder. I *Don't Look Up* foregår det i fjernsynets bedste sendetid og får da også hen mod slutningen en hilsen i Ariana Grandes titelmelodi – “Sluk for de skide nyheder!”

Don't Look Up foregår i farver, men der er ikke mange nuancer. Billedet af USA er vendt på hovedet på et kvart århundrede, men det er stadig sort-hvidt.

RELATEREDE ARTIKLER

Inde i Bo Burnhams verden (/artikler/Laas-dig-indenfor-med-Inside) - Komikeren Bo Burnham låste sig inde på et værelse og har måske lavet et mesterværk. Inside er alene konstrueret af ham, ...

Helvede i paradiset (/artikler/-Anmeldelse-af-The-White-Lotus) - The White Lotus er produceret under coronakrisens højdepunkt, da Trump så ud til at fortsætte de næste fire år. Serien e...

It's all in the game (/artikler/Netflix-Squid-Game) - Squid Game, en sydkoreansk Netflix-serie, der på blodig og farverig vis portrætterer 456 fattige sydkoreaneres kamp for ...

